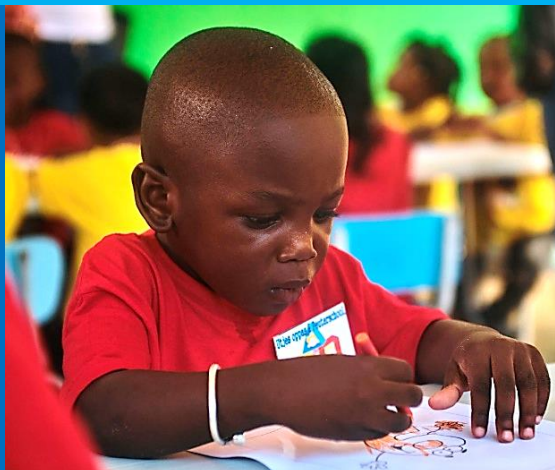

Samenvatting

Nationaal Multisectoraal Early Childhood Development (ECD) beleid

Republiek Suriname
2025 – 2035

1 Achtergrond en Aanleiding

De vroege ontwikkeling van kinderen (Early Childhood Development, ECD/ vroege kindontwikkeling) is essentieel voor de groei en welvaart van een land. De eerste acht levensjaren zijn cruciaal voor gezondheid, leren en welzijn van kinderen. Investeren in deze fase helpt kinderen niet alleen overleven, maar ook hun volledige potentieel bereiken. De vroege kinderjaren worden gedefinieerd als de periode vanaf de geboorte tot de leeftijd van 8 jaar¹. De menselijke ontwikkeling vanaf de conceptie tot de kinderjaren onderscheidt verschillende fasen: van 'conceptie tot geboorte', 'geboorte tot 3 jaar', met de nadruk op de eerste 1000 dagen, gevolgd door 3 tot 6 jaar, of de leeftijd waarop kinderen voor het eerst naar school gaan en ook de leeftijd van 6 tot 8 jaar. Hoewel geen precieze fasen, zijn het nuttige categorieën om beleidsontwikkeling en programmering af te stemmen op de specifieke gevoelige periodes in het ontwikkelingstraject van jonge kinderen.² ECD wordt ook gedefinieerd als een allesomvattende aanpak van beleid en programma's voor kinderen van 0 tot 8 jaar, hun ouders en verzorgers.³

Het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de Rechten van het Kind (IVRK) stelt dat elk kind het recht heeft om te overleven, te gedijen en zich te ontwikkelen om zijn volledige potentieel te bereiken⁴. Alle landen die het Verdrag inzake de Rechten van het Kind hebben geratificeerd, hebben de plicht om universele toegang te bieden tot

essentiële diensten voor vroegtijdige overleving, groei en ontwikkeling, met bijzondere aandacht voor de bescherming van de meest kwetsbare kinderen.⁵

Het Nationale Beleid voor ECD heeft als doel een allesomvattend kader te bieden om bestaande en toekomstige initiatieven te coördineren en een geïntegreerde benadering te waarborgen voor het creëren van een stimulerende omgeving voor jonge kinderen, gebaseerd op vijf belangrijke componenten: goede gezondheid, adequate voeding, vroege stimulatie en leermogelijkheden, veiligheid en responsieve zorg. Het beleid is tot stand gekomen na een analyse van de situatie m.b.t. ECD in Suriname, met input van ministeries, maatschappelijke organisaties en internationale partners. Het beleid richt zich op de samenwerking van alle sectoren van de samenleving, waaronder de overheid, gezinnen, gemeenschappen en de private sector, om ervoor te zorgen dat elk kind de zorg en middelen krijgt die nodig zijn om op te groeien tot gezonde, capabele volwassenen. Dit beleid is gebaseerd op de verplichtingen van Suriname, zowel nationaal als internationaal. Investeren in Early Childhood Development is een slimme beslissing. Succesvolle samenlevingen investeren in hun kinderen en jongeren, wat levenslange, intergenerationele voordelen oplevert voor de gezondheid, het welzijn en de economie⁶ voor de hele samenleving.

¹ World Health Organization, United Nations Children's Fund, & World Bank Group (2018). Nurturing Care for Early Childhood Development: a Framework for Helping Children Survive and Thrive to Transform Health and Human Potential. WHO, Geneva.

² UNICEF's Programme Guidance for Early Childhood Development, pagina 13

³ UNICEF State of the World's Children 2001, pagina 17

⁴ Convention on the Rights of the Child, article 6, page 3

⁵ Early Childhood Development UNICEF Vision for Every Child, 2023, pagina 9

⁶ www.thelancet.com Vol 397 May 1, 2021

2 Situatieanalyse

Het ECD-beleid is geen op zichzelf staand initiatief, maar is ingebed in de nationale en internationale context. Als één van de nationale beleidsdocumenten is het gekoppeld aan andere officiële documenten voor nationale planning en ontwikkeling. Deze koppeling werkt twee kanten op: aan de ene kant zullen de bestaande documenten bijdragen aan de realisatie van ECD in Suriname, en aan de andere kant zal het nieuwe ECD-beleid een aanvulling zijn op en bijdragen aan de vastgestelde ontwikkelingsdoelen. Het ECD-beleid zal ook input, begeleiding en inspiratie ontleen aan regionale en internationale documenten, bestaande uit conventies en verdragen die officieel door het land zijn aangenomen, en ook referentie-instrumenten, zoals standaarden en richtlijnen voor ECD.

2.1 Nationale plannen en ontwikkelingsdocumenten

Het Meerjaren Ontwikkelingsplan van de Republiek Suriname 2022-2026 fungeert als het belangrijkste nationale beleidsdocument van Suriname. Het beschrijft de visie, prioriteiten en strategieën voor alle sectoren, met nadruk op waarden zoals rechtvaardigheid, inclusiviteit en duurzaamheid. Hoewel het plan belangrijke thema's behandelt, zoals milieubescherming, volksgezondheid en onderwijs, ontbreekt specifieke aandacht voor ECD. Dit onderstreept de noodzaak van een aanvullend ECD-beleid dat aansluit bij de nationale ontwikkelingsdoelen. Het Nationaal Bevolkingsbeleid 2021-2040 sluit aan bij de nationale ontwikkelingsprioriteiten en legt de nadruk op capaciteitsopbouw, economische diversificatie en sociale vooruitgang. Het beleid streeft naar het verminderen van

kindersterfte, het bevorderen van gendergelijkheid en het bestrijden van huiselijk geweld, wat indirect bijdraagt aan de ECD-doelstellingen. Het Beleidsplan van het Ministerie van Volksgezondheid 2021-2025 richt zich op preventieve gezondheidszorg, met bijzondere aandacht voor moeders en kinderen. De multisectorale aanpak "Gezondheid in alle beleidssectoren" vormt een waardevolle basis voor de implementatie van ECD-programma's. De Beleidsnota Ontwikkelingsgericht Onderwijs 2020-2023 promoot ontwikkelingsgericht onderwijs met respect voor kinderrechten en diversiteit en biedt een kader voor het verbeteren van vroege ontwikkelingskansen. Het Meerjaren Beleidsplan van het Ministerie van Justitie en Politie 2022-2026 benadrukt veiligheid, mensenrechten en de bescherming tegen geweld, wat essentieel is voor een veilige en ondersteunende omgeving voor jonge kinderen. Het Nationaal Actieplan Kinderen van het Ministerie van Sociale Zaken en Huisvesting 2019-2021 bevordert kinderrechten in lijn met het VN-Kinderrechtenverdrag (IVRK) en de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's).

Het Integraal Beleidsplan voor Kinderen en Adolescenten: Het Actieprogramma 2012-2016 is het meest uitgebreide nationale document specifiek gericht op ECD, maar heeft een update nodig om duurzaam impact te hebben. De Wet Opvanginstellingen en het Uitvoeringsbesluit bieden juridische en kwaliteitsnormen voor kinderopvang, wat essentieel is voor ECD-programma's.

Internationale documenten, zoals het VN-Kinderrechtenverdrag (IVRK) en het VN-Verdrag inzake de Rechten van Personen met Beperkingen (CRPD), bieden een kader voor inclusieve en op rechten gebaseerde benaderingen van ECD. De Sustainable

Development Goals (SDG's), met name doel 4.2, benadrukken wereldwijd het belang van vroegtijdige zorg en onderwijs. Andere bijdragen omvatten de Global Strategy on Women's, Children's and Adolescents' Health 2016-2030, die een levensloopbenadering benadrukt, en UNICEF's State of the World's Children (SOWC) 2001, dat essentiële inzichten biedt in ECD.

Deze documenten samen benadrukken de noodzaak van een geïntegreerd en een op rechten gebaseerd ECD-beleid om de holistische ontwikkeling van de jongste burgers van Suriname te garanderen.

Desk Review

De rechten van het kind zijn in Suriname vastgelegd in de grondwet en beschermd door nationale wetten en internationale verdragen. Een sterke politiek-juridische basis is essentieel om Early Childhood Development te bevorderen en eerlijke kansen te bieden aan kinderen van 0 tot 8 jaar. Toch bestaan er aanzienlijke ongelijkheden die jonge kinderen belemmeren, vooral in het binnenland en onder specifieke groepen zoals marrons en inheemse gemeenschappen.

Uit onderzoek blijkt dat 14% van de gedepriveerden en 29% van de extreem gedepriveerden in het binnenland wonen, terwijl slechts 10% van de totale bevolking daar woont. Deprivatie is ook hoger onder marrons en inheemse groepen. Daarnaast heeft 60% van de ECD-doelpopulatie een stedelijke achtergrond, 18% woont in rurale gebieden, en 21,5% in het binnenland. Dit benadrukt de onevenredige verdeling van jonge kinderen in gebieden met minder toegang tot middelen.

Onderwijsongelijkheid speelt een grote rol: kinderen in het binnenland hebben vaak minder kansen op ontwikkeling. Ook toegang tot technologie is ongelijk verdeeld.

Terwijl stedelijke en huishoudens met een midden-hoog sociaaleconomische status vaker over mobiele telefoons en internet beschikken, hebben kinderen in rurale en binnenlandse gebieden hier nauwelijks toegang toe. Sociale hulpprogramma's bereiken de meest kwetsbare groepen onvoldoende.

Daarnaast blijkt dat kinderen uit gezinnen met een lage sociaaleconomische status en met ouders uit het laagste opleidingsniveau, aanzienlijk minder kans hebben om hun potentieel te bereiken. Om deze ongelijkheden te verminderen, zijn specifieke maatregelen nodig, zoals het versterken van ECD-beleid, investeren in technologie, onderwijs en gerichte ondersteuning voor kwetsbare gemeenschappen.

Een analyse van bestaande beleidsmaatregelen en programma's toont aan dat ECD niet als prioriteit wordt behandeld. Er ontbreken recente en op zichzelf staande beleidslijnen die zich specifiek richten op ECD. Daarnaast ontbreekt een multisectorale aanpak, en worden normen en richtlijnen niet consistent toegepast. Programma's en diensten die ECD-componenten implementeren, gebruiken het Nurturing Care Framework niet als leidraad, wat de effectiviteit van de interventies beperkt.

Stakeholder consultatie

De huidige situatie rondom ECD in Suriname kent zowel sterke punten als uitdagingen. Een belangrijke sterkte is dat ECD al is geïntroduceerd via de Wet Opvang Instellingen, met ondersteunende activiteiten die direct of indirect bijdragen aan de ontwikkeling van jonge kinderen. Er is erkenning onder stakeholders van het belang van ECD en de voordelen van een multisectorale aanpak, waarbij de overheid, samenleving en internationale partners

samenwerken. Daarnaast is er een goede beschikbaarheid van literatuur, er zijn mogelijkheden voor fondsenwerving en training, en het gebruik van moderne media kansen om kindvriendelijke bewustwordingscampagnes te ontwikkelen en expertise uit te breiden.

Toch worden deze sterke punten overschaduwed door aanzienlijke zwaktes. Er is een ernstig tekort aan middelen, zoals financiën, materialen en getraind personeel, wat de kwaliteit van zorg, vroege stimulatie en leren beperkt. Ook zijn er geografische en financiële barrières die met name kinderen in rurale en binnenlandse gebieden raken. De sociaaleconomische situatie, onvoldoende gezondheidszorg en ontoereikende opleidingsmogelijkheden dragen verder bij aan ongelijkheid. Bovendien is er een noodzaak voor een mind shift nodig over het belang van ECD binnen

het onderwijs, evenals betere samenwerking en communicatie tussen stakeholders.

Hoewel er kansen liggen in nationale en internationale steun en netwerken, vormen weerstand tegen verandering, bureaucratie en een gebrek aan coördinatie grote bedreigingen. Het ontbreken van een nationale ECD-strategie en de concurrentie tussen publieke en private sectoren vergroten het risico op discontinuïteit van initiatieven.

Om deze uitdagingen aan te pakken, is het essentieel om wet- en regelgeving te versterken, samenwerking tussen ministeries te intensiveren, en de relatie tussen overheid en NGO's verder te ontwikkelen.

3 Conceptueel kader

Een grondigere blik op de ECD-definitie leert dat ECD kan worden onderverdeeld in drie delen: (a) de 'vroege kindertijd', (b) wat 'ontwikkeling' inhoudt en (c) hoe ontwikkeling plaatsvindt.⁷

- Wanneer: De vroege kindertijd beslaat de periode van conceptie tot schoolleeftijd, met nadruk op de eerste 1.000 dagen (van conceptie tot 24 maanden) en de voorschoolse fase (3-6 jaar).
- Wat: Ontwikkeling is een continu proces waarin vaardigheden worden verworven op cognitief, motorisch, taal-, sociaal en emotioneel vlak. Deze geïntegreerde processen vormen de basis voor succes gedurende het hele leven.
- Hoe: Ontwikkeling vindt plaats door interactie tussen het kind en de omgeving. Koesterende zorg speelt hierin een sleutelrol en omvat aspecten zoals gezondheid, voeding, stimulatie, responsiviteit, veiligheid en toegang tot basisvoorzieningen zoals schoon water en sanitaire hygiëne.

3.1 Het Nurturing Care Raamwerk

Nurturing care is de best mogelijke zorg. Het verwijst naar de voorwaarden die door de onderliggende determinanten (overheidsbeleid, -programma's en -diensten) worden gecreëerd voor gemeenschappen en zorgverleners om ervoor te zorgen dat de kinderen onder hun hoede kunnen genieten van een goede gezondheid en adequate voeding, en beschermd worden tegen risico's, bedreigingen en tegenslagen. Deze voorwaarden bieden jonge kinderen ook de beste kansen om vroeg te leren, door middel

van interacties die responsief en emotioneel ondersteunend zijn.⁸ Wetenschappelijk bewijs laat zien dat de snelste groei en ontwikkeling van de hersenen plaatsvindt tijdens de eerste 1000 dagen van het leven. De hersenen van het kind ontwikkelen zich met een snelheid van meer dan een miljoen nieuwe neurale verbindingen per seconde: een tempo dat nooit meer herhaald wordt.

Deze ontwikkeling legt de basis voor een leven lang fysiek, cognitief, emotioneel en sociaal functioneren en wordt gestimuleerd door de interactie van het kind met de omgeving. Op basis van dit bewijs is het Nurturing Care Raamwerk ontwikkeld om de vijf onderling samenhangende en ondeelbare voorwaarden van Nurturing Care te beschrijven die het lichaam en de hersenen van kinderen nodig hebben voor optimale groei en ontwikkeling:⁹

Figuur 1: Componenten van het Nurturing Care Raamwerk

De 5 onderdelen van Nurturing Care zijn:

1. Goede gezondheid;
2. Adequate voeding;
3. Veiligheid (bescherming) en zekerheid;
4. Vroege stimulatie en vroege leermogelijkheden;
5. Responsieve zorg.

⁷ UNICEF Programme Guidance for ECD, pagina 13

⁸ Nurturing Care for Early Childhood Development. A Framework for helping children survive and thrive to transform health and human potential, pagina 2

⁹ Nurturing Care for Early Childhood Development. A Framework for helping children survive and thrive to transform health and human potential, pagina 6

3.2 Het belang van de omgeving

De omgeving¹⁰ waarin het kind geboren wordt, opgroeit, leert en leeft, is een cruciale determinant van ECD. De ontwikkeling van het kind is het resultaat van zijn/haar interactie met deze omgeving. De kenmerken en omstandigheden van de omgeving waaraan het kind wordt blootgesteld, “vormen” letterlijk de zich ontwikkelende hersenen¹¹.

De interactie tussen individuele kenmerken (genetisch en fysiologisch) en ervaringen en blootstellingen uit de omgeving zijn fundamenteel voor de ontwikkeling van het kind. Er zijn genetisch geprogrammeerde periodes in de hersenen waarin het kind onevenredig gevoelig is voor de invloed van de omgeving. Deze hersenontwikkeling beïnvloedt en wordt beïnvloed door cognitieve, sociale en emotionele functies; de groei van het kind is dus niet simpelweg een kwestie van de interne wetten van de biologie, maar er is een proces van “biologische inbedding”, wanneer de vroege ervaringen worden gevormd en de gezondheid en ontwikkeling van het kind op de lange termijn beïnvloeden.¹²

Er zijn verschillende lagen of invloedssferen, zoals hieronder weergegeven.

Elke invloedssfeer heeft zijn eigen kenmerken en bepalende factoren: verzorgers en andere leden van het huishouden vormen de primaire intieme cirkel van invloed, de tweede laag bestaat uit de woon- en relationele gemeenschap, gevolgd door de diensten die worden aangeboden (en toegankelijk zijn), en de buitenste laag wordt gevormd door het beleid, uitgevoerd en/of gecontroleerd door de overheid op macroniveau. Het hoogste nationale niveau (overheid) wordt ook

beïnvloed door internationale en mondiale krachten. De omgeving bepaalt de uitkomst van de ontwikkeling van het kind: een positieve, ondersteunende omgeving vergroot de kansen om zijn volledige potentieel te bereiken; een negatieve, schadelijke omgeving verkleint de kansen op optimale ontwikkeling. Het kind heeft echter ook een transactionele relatie en een intensieve interactie met de omgeving. Dit betekent dat het geen eenvoudige eenrichtingsstroom van invloed is, want hij beïnvloedt ook zijn omgeving.

De voorgestelde strategische actiegebieden voor het ECD beleid van Suriname zijn daarom in overeenstemming met deze bevindingen:

Figuur 2: Omgevingsvoorwaarden voor het creëren van koesterende zorg

De vijf aanbevolen strategische gebieden volgens het Nurturing Care raamwerk zijn:

1. Leiderschap en management;
2. Capaciteitsversterking;
3. Ondersteunende omgevingen;
4. Betrokkenheid van de gemeenschap;
5. Communicatie.

¹⁰ Bron: Nurturing Care for Early Childhood Development: een kader om kinderen te helpen overleven en zich te ontwikkelen om gezondheid en potentieel te transformeren, pagina 17

¹¹ Early Child Development: A Powerful Equalizer. Final Report for the World Health Organization's Commission on the Social Determinants of Health, pagina 7

¹² Early Child Development: A Powerful Equalizer. Final Report for the World Health Organization's Commission on the Social Determinants of Health, pagina 17

4 Beleidskader

4.1 Visie, kernwaarden, principes, missie, leidende principes

Visie

De rechten van alle kinderen in Suriname, vanaf vóór de geboorte tot 8 jaar oud, worden gerespecteerd, gewaarborgd, beschermd en bevorderd en zij krijgen volledige steun van hun omgeving om hun volledige ontwikkelingspotentieel te bereiken door middel van koesterende zorg.

Missie

Ervoor zorgen dat alle kinderen kunnen genieten van een goede gezondheid en welzijn en gelijke kansen hebben om hun volledige potentieel te bereiken in een liefdevolle, veilige en ondersteunende omgeving, door middel van een gecoördineerde multisectorale benadering van de hele overheid en de hele samenleving, die de naleving van hun rechten garandeert op het gebied van gelijkheid en sociale rechtvaardigheid.

Kernwaarden

Gelijkheid, Solidariteit, Inclusie, Respect

Leidende principes

Op rechten gebaseerd

Op basis van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) hebben onze jonge kinderen het recht om te overleven, te gedijen en zich te ontwikkelen om hun volledige potentieel te bereiken¹³.

Gebaseerd op gelijkheid

Sociale rechtvaardigheid en gelijkheid worden benadrukt in de Surinaamse

grondwet en in internationale mensenrechtenverdragen. Dit betekent dat ieder kind, zonder discriminatie, gelijke toegang moet hebben tot kwalitatief goede ECD-diensten en kansen om te overleven, te excelleren en te transformeren. Verder, dat hun primaire verzorgers ondersteund moeten worden om koesterende zorg te bieden.

Gericht op het kind en het gezin

Een kindgerichte focus is gericht op het bieden van diensten die zijn aangepast aan de ontwikkelingsfasen en -stadia en die aansluiten bij hun behoeften en interesses. Gezinsgericht is gericht op het ondersteunen van de gezinsomgeving met verzorgende capaciteiten en opvoedingsvaardigheden om de beste kansen te creëren om te overleven, te excelleren en te transformeren.

Context specifiek

De structurele en intermediaire determinanten creëren vele op elkaar inwerkende invloedssferen, wat een context specifieke aanpak noodzakelijk maakt. Het ECD-beleid moet respect tonen voor diversiteit en voor nationale en lokale culturele normen, overtuigingen en waardesystemen.

Sociaal inclusief

“Leave No One Behind” Er moet expliciet en doelgericht gehandeld worden om degenen die achterblijven gelijk te trekken met degenen die meer vooruitgang hebben geboekt. Om dit te bereiken moet er een einde komen aan discriminatie en uitsluiting, en moeten de (vermijdbare) ongelijkheden en kwetsbaarheden op alle niveaus (tussen individuen, groepen en gemeenschappen) die hieraan ten grondslag liggen worden verminderd, met speciale nadruk op kinderen die in een kwetsbare positie verkeren.

¹³ Convention of the Rights of the Child, article 6, page 3

4.2 Doel, strategische gebieden, doelstellingen, prioritaire acties

Doel

Het bieden van optimale ondersteuning aan jonge kinderen en hun verzorgers voor een gezond, gelukkig en veilig leven met een rijk spectrum aan mogelijkheden om hun volledig potentieel te bereiken en ervan te genieten, als individuen, gezinnen en leden van de gemeenschap, en om bij te dragen aan de positieve ontwikkeling van onze natie.

Strategische gebieden

De strategische gebieden ¹⁴ zijn ontworpen om een optimale realisatie van deze aandachtsgebieden op nationaal en lokaal niveau te vergemakkelijken. Deze zijn:

1. Leiderschap en management;
2. Capaciteitsversterking;
3. Ondersteunende omgevingen;
4. Betrokkenheid van de gemeenschap;
5. Communicatie.

Tabel 1: Leiderschap en management (voornamelijk beleidsmakers aanspreken)	
<i>Doelstelling 1: Leiderschap -Maak de nationale implementatie en goed bestuur van ECD mogelijk door sterk, verantwoord en transparant leiderschap en door intersectorale samenwerking.</i>	<i>Doelstelling 2: Management - Creëer en onderhoud institutionele mechanismen om de nationale implementatie van ECD effectief te beheren, coördineren, monitoren en evalueren.</i>
Essentiële acties:	Essentiële acties:
<ul style="list-style-type: none"> • Een structureel multisectoraal ECD-systeem opzetten en institutionaliseren. • De koppeling met nationaal beleid en relevante andere sectorale beleidsplannen aantonen, tot stand brengen en in stand houden. • Ervoor zorgen dat ECD-planning en implementatie op feiten zijn gebaseerd. • De sociale determinanten van de gezondheid en het welzijn van kinderen aanpakken. • Pleiten voor “Children in All Policies” (CiAP), waardoor ECD een prioriteit wordt in de nationale ontwikkelingsplanning en wordt opgenomen in de nationale onderzoeksagenda. • Gelijke toegang voor kinderen met speciale behoeften tot ECD-diensten verbeteren. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opzetten van een ECD-informatiesysteem om gegevens te verzamelen over de kwaliteit en het bereik van interventies voor alle 5 de onderdelen van Nurturing Care en verbeteren van evidence-based planning van diensten (onderzoek voor innovatie). • Ontwikkelen en implementeren van normen en richtlijnen voor kwaliteitsborging voor effectieve en efficiënte ECD-dienstverlening (AAAQ).¹⁵ • Zorgen voor een voortdurende mobilisatie van middelen voor investeringen in uitbreiding en duurzaamheid (institutioneel, financieel, menselijk, materieel). • Opzetten en onderhouden van een structureel monitoring- en evaluatiesysteem, dat de verantwoordingsplicht van alle stakeholders omvat door middel van uniforme rapportagesystemen.

¹⁴ De oorspronkelijke strategische actielijnen die in het Nurturing Care Handbook worden genoemd zijn: Leiden en investeren; Nadruk op gezinnen en gemeenschappen; Diensten versterken; Vooruitgang bewaken; Opschalen en innoveren.

¹⁵ AAAQ is een op mensenrechten gebaseerd instrument, ontwikkeld om de realisatie van economische, sociale en culturele rechten te ondersteunen, zoals het recht op gezondheid, onderwijs, voedsel, water en sanitaire voorzieningen, en ECD! De afkorting AAAQ staat voor Availability (Beschikbaarheid), Accessibility (Toegankelijkheid), Acceptability (Aanvaardbaarheid) en Quality (Kwaliteit).

Tabel 2: Capaciteitsversterking (voornamelijk gericht op dienstverleners en zorgverleners)	
<i>Doelstelling 1: DIENSTEN - Versterk de capaciteit van alle betrokken sleutelsectoren om ECD te integreren in hun planning, programmering en dienstverlening.</i>	<i>Doelstelling 2: VERZORGERS - Ondersteun de primaire zorgverleners om hun kennis, vaardigheden en middelen te vergroten om koesterende zorg te bieden.</i>
Essentiële acties:	Essentiële acties:
<ul style="list-style-type: none"> • Zorgen voor ondersteuning op drie niveaus (universeel, gericht, op indicatie) door middel van een gecoördineerde en holistische aanpak. • De belangrijkste sectoren ondersteunen bij het onderhouden, innoveren en opschalen van ECD-diensten. • De capaciteit van de eerstelijns werkers versterken tot geprofessionaliseerd ECD-personeel dat toegankelijke, aanvaardbare en effectieve ECD-diensten van hoge kwaliteit levert, met behulp van het Nurturing Care Raamwerk. • De gezondheidssector ondersteunen bij het leveren van hoogwaardige fysieke en mentale gezondheidsdiensten voor kinderen. • De sociale sector en het onderwijs ondersteunen bij het aanbieden van diensten en benodigdheden voor (vroegtijdig) leren welke zijn afgestemd op de leeftijd van het kind. • Ondersteuning van de kindbeschermingssector om ECD-kwaliteitsnormen te bieden voor opvanginstellingen en kinderdagverblijven, en deze normen te handhaven door regelmatige controle, assessment en toezicht. 	<ul style="list-style-type: none"> • Positief opvoeden en responsieve zorg bij zorgverleners bevorderen door hen te voorzien van onderwijs/vaardigheden en informatie over belangrijke ECD-kwesties, met praktische voorbeelden van eenvoudige en haalbare acties die ze kunnen ondernemen om een positieve omgeving voor hun kinderen te creëren (en om gedragsverandering te stimuleren). • Vergroten van het bewustzijn van het belang van “zorg voor zorgverleners” door mogelijkheden te creëren om ondersteuning te krijgen van dienstverleners en/of andere zorgverleners en ervaringen uit te wisselen. <p><i>* Responsieve zorgverlening gaat over het vermogen van de ouder of verzorger om de signalen van hun kind op te merken, te begrijpen en er op het juiste moment op te reageren. Dit is de fundamentele component, omdat het responsieve zorgverleners in staat stelt om beter te zijn in het bieden van de andere vier componenten van zorg.</i></p>

Tabel 3: Ondersteunende omgevingen (voornamelijk gericht op dienstverleners en zorgverleners)
<i>Doelstelling: Creëer veilige, betrouwbare en ondersteunende omgevingen voor gelijke toegang tot ECD-diensten en om koesterende zorg mogelijk te maken, met de nadruk op kinderen en verzorgers met speciale behoeften en in kwetsbare omstandigheden.</i>
Essentiële acties:
<ul style="list-style-type: none"> • Veilige, kindvriendelijke openbare voorzieningen/settings creëren om de bevolking toegang te geven tot ECD-diensten en te laten profiteren van de voordelen van de koesterende zorgcomponenten. • Negatieve situaties van discriminatie, ongelijkheid en uitsluiting aanpakken. • Kinderen de kans geven om hun creatieve talenten vrij te uiten en te vieren. • De sectoren voor sociale zekerheid (sociale zaken, justitie en politie) ondersteunen bij het versterken van maatregelen om alle vormen van kindermishandeling en -geweld, waaronder huiselijk geweld, te voorkomen, te identificeren, te rapporteren en aan te pakken. • De sectoren voor sociale zekerheid ondersteunen om financiële en materiële steun te bieden aan kinderen in kwetsbare omstandigheden en hun families. • De beschikbaarheid van veilige kinderopvang voor en na schooltijd verbeteren ter ondersteuning van werkende gezinnen. • Opbouwen van solide en betrouwbare partnerschappen met en tussen stakeholders om hun betrokkenheid aan te moedigen bij het creëren van ondersteunende omgevingen binnen hun invloedssfeer.

Tabel 4: Betrokkenheid van de gemeenschap (voornamelijk gericht op maatschappelijke organisaties, NGO's, gemeenschappen)

Doelstelling: Creëer actieve en betekenisvolle betrokkenheid en participatie van woon- en sociale gemeenschappen om ECD landelijk te bevorderen en te ondersteunen, met duurzame interventies die passen bij de lokale context.

Essentiële acties:

- Een consultatie- en participatiemechanisme opzetten voor participatie van gemeenschappen, vooral wanneer het hun eigen gemeenschap betreft.
- Documenteren en delen van goede praktijken om wederzijds leren tussen gemeenschappen aan te moedigen.
- Logistieke, materiële en financiële steun verlenen aan kleinschalige projecten met een veelbelovende impact.
- Pleiten voor een 'whole-of-society' aanpak door praktische voorbeelden te geven van ECD-interventies voor elk van de stakeholders uit het maatschappelijk middenveld (bedrijfsleven, NGO's en CBO's).
- De leden van het parlement en de leden van districts- en ressortraden betrekken als bepleiters gemeenschapsbetrokkenheid.

Tabel 5: Communicatie (voornamelijk gericht op beleidsmakers, dienstverleners, maatschappelijke organisaties)

Doelstelling: Ontwikkel en implementeer een communicatiestrategie, waarbij gebruik wordt gemaakt van relevante mediakanalen en platforms die geschikt zijn voor de doelgroepen, om informatie en feedback te verstrekken en te ontvangen en om een 'whole-of-society' aanpak te implementeren, waardoor een betrokkenheid en assertiviteit van de bevolking wordt versterkt.

Essentiële acties:

- Een geïnformeerde en empowerde bevolking mogelijk maken door middel van gelijke toegang tot accurate gezondheidsinformatie en -strategieën met een specifieke focus op gelijkheid, diversiteit en inclusie, door gebruik te maken van alle moderne en relevante sociale mediaplatforms, communicatiekanalen en educatieve fora.
- Regelmatige tweerichtingscommunicatie tot stand brengen met specifieke doelgroepen, gebruikmakend van media-instrumenten die geschikt zijn voor elke doelgroep, rekening houdend met hun fysieke, culturele en sociale omgeving.
- Een partnerschap aangaan met professionele mediawerkers om de publieke communicatie over het belang van ECD te versterken, inclusief de onderdelen van het Nurturing Care Raamwerk.
- Het bereik en de frequentie van de communicatie over ECD vergroten zodat alle 10 districten worden bereikt.

5 Voorwaarden voor implementatie van het beleid

Een multisectorale coördinatiemechanisme is noodzakelijk voor een voortgezette en duurzame implementatie van ECD in het hele land. Omdat de leiding over het ECD beleid bij de overheid ligt, zal een coördinatiemechanisme door de overheid gecreëerd, beheerd en onderhouden moeten worden om het beleid te implementeren. Om een 'whole-of-government' aanpak te realiseren, zullen alle 17 ministeries betrokken moeten worden en hun deel van de verantwoordelijkheid en bijdrage op zich moeten nemen. In lijn met de Nurturing Care componenten kunnen vier ministeries als "sleutel" ministeries worden geïdentificeerd:

- Onderwijs, Wetenschap en Cultuur;
- Volksgezondheid;
- Sociale Zaken en Volkshuisvesting;
- Justitie en Politie.

Het realiseren van een Whole-of-Society-benadering vereist een netwerk en gestructureerde tweerichtingscommunicatie met de niet-gouvernementele entiteiten die een zinvolle bijdrage leveren aan het bereiken van ECD-doelstellingen in het land. Een praktische en werkbare structuur biedt de meeste kans op succes. De volgende structuur kan worden overwogen:

Een ECD Focal Points platform, met vertegenwoordigers van alle 17 ministeries. Het aanstellen van ECD Focal Points is een manier van werken die zijn effectiviteit al heeft bewezen. In het verleden is dit concept toegepast bij de Health in All Policies-

aanpak, en ook bij Gendermainstreaming in Suriname.

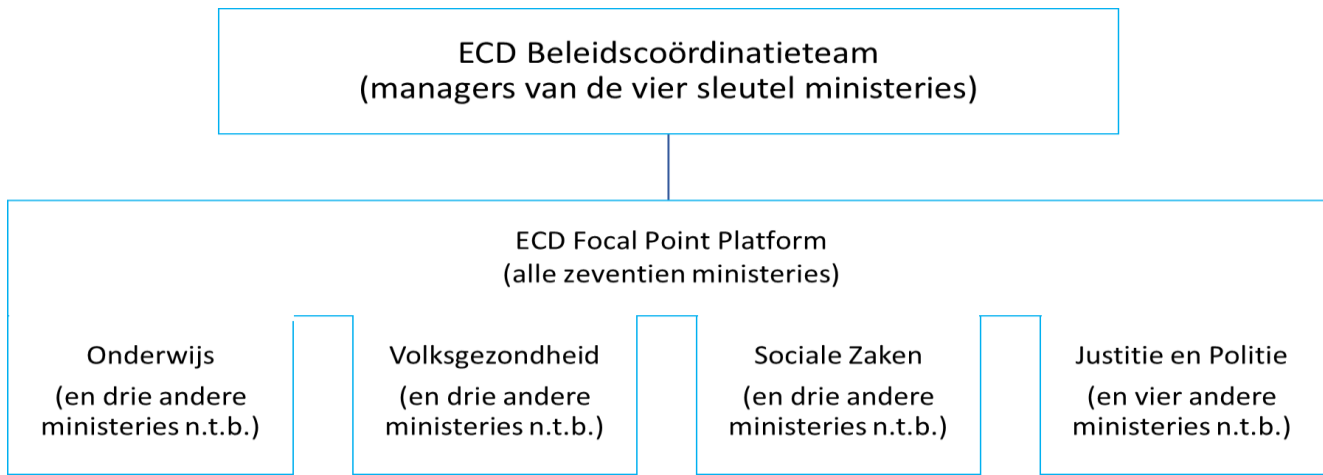
Het platform is verdeeld in 4 clusters van alle 17 ministeries (3 clusters bestaande uit 4 ministeries, en één bestaande uit 5 ministeries). Aangezien de 4 sleutel ministeries het voortouw zullen nemen bij de implementatie van het beleid, zullen zij ook de 4 clusters leiden. Bij deze ministeries zullen 2 Focal Points worden aangesteld:

- één die primair verantwoordelijk zal zijn voor de ECD-activiteiten binnen het eigen ministerie (intern) en voor de samenwerking met de andere ministeries, waarmee de "whole-of-government"-aanpak wordt gedekt;
- één persoon die primair verantwoordelijk is voor de betrokkenheid van alle niet-gouvernementele entiteiten (particuliere sector, NGO's, gemeenschapsorganisaties), en dus voor de 'whole-of-society' benadering.

Deze 2 personen opereren als een team en ondersteunen elkaar bij de implementatie van het ECD-actieplan. De andere ministeries (13 vanaf 2024) wijzen ten minste 1 Focal Point aan (bij voorkeur ook een tweede persoon die als back-up dient). Elk cluster van het platform wordt gezamenlijk geleid door het team van twee Focal Points van elk van de 4 sleutel ministeries, die dezelfde mate van verantwoordelijkheid hebben.

Het platform staat onder toezicht van en wordt beheerd door een ECD-beleidscoördinatieteam, dat bestaat uit vertegenwoordigers op managementniveau van elk van de 4 sleutel ministeries.

Alle leden van het platform worden getraind in ECD-concepten en in de toepassing van het beleidskader.

Figuur 3: ECD Beleid Coördinatie Team

Taken van het ECD-beleidscoördinatieteam

Het ECD-beleidscoördinatieteam is verantwoordelijk voor de algemene coördinatie, met inbegrip van de volgende taken:

- a. Fungeren als het centrale contactpunt en de belangrijkste verantwoordelijke entiteit voor het beheer en de verantwoording van de voortgang van de uitvoering van het beleid.
- b. Begeleiding bieden aan het platform van ECD-contactpunten, via de clusterhoofden van de 4 belangrijkste ministeries.
- c. Ontwikkelen van een Plan van Aanpak met duidelijke en haalbare doelstellingen op korte, middellange en lange termijn (in overleg en met inbreng van de leden van het ECD FP Platform).
- d. Financiële middelen mobiliseren.
- e. Faciliteren van een functionele sectoroverstijgende samenwerking en synergie tussen beleidsterreinen, om de integratie van het ECD-beleid binnen de nationale ontwikkelingsplanning te behouden.
- f. Financiële administratie en andere administratieve bestanden bijhouden om procedures te documenteren.
- g. Zorgen voor regelmatige rapportage aan de nationale besluitvormers op hoog niveau.

Het team heeft baat bij een vooraf gemaakte afspraak om leiderschaps- en managementtaken te rouleren, bijvoorbeeld om het jaar of om de twee jaar.

Taken van het ECD Focal Point platform

Het ECD Focal Point platform is verantwoordelijk voor de uitvoering van het ECD-beleid. De leden hebben de volgende taken:

- a. Hun eigen ministerie vertegenwoordigen in het ECD-Focal Point platform.
- b. ECD intern (binnen het eigen ministerie) promoten, het voordeel van ECD voor kinderen en voor de hele samenleving bepleiten en aantonen.
- c. ECD extern promoten (met speciale aandacht voor de eigen, niet-gouvernementele sector).
- d. Implementeren of coördineren van de implementatie van de activiteiten zoals geformuleerd in het Plan van Aanpak.
- e. Bespreken van en beslissen over de inhoud van de publieke communicatieboodschappen over ECD.

- f. Ondersteunen van de mobilisatie van financiële, personele en materiële middelen voor het ECD-budget.
- g. Regelmatig bijeenkomen om de juiste communicatie binnen het platform te garanderen en een verslag per sector op te stellen, met behulp van een uniform rapportagemodel.

De leiders van elk van de 4 clusters moeten bovendien:

- a. Regelmatig bijeenkomen om informatie uit te wisselen, de sectorrapporten te bespreken en te verzamelen en een gezamenlijk verslag op te stellen over de werkzaamheden (gebaseerd op de 'whole-of government' en 'whole-of-society' aanpak) om in te dienen bij het ECD-beleidscoördinatieteam, met behulp van een rapportagemodel.
- b. Verantwoordelijkheid nemen voor de praktische afstemming van interventie.

6 Investering, Financiering en Monitoring

ECD-diensten kunnen worden gebudgetteerd en gefinancierd volgens de volgende drie categorieën:¹⁶

1. *Sectorspecifieke ECD-diensten*: vallen binnen de sectorgrenzen; worden gefinancierd en beheerd binnen de respectieve sectorbegroting en onafhankelijk van andere sectoren gebruikt; deze categorie diensten vereist een relatief geringe behoefte aan ECD-specifieke begrotingscoördinatie in de nationale begroting.
2. *Aanvullende (of top-up) ECD-diensten*: worden geleverd via sectorale platforms. Deze diensten kunnen door meer dan één sector worden geïmplementeerd (bijv. het bieden van mogelijkheden om vroegtijdig te leren), zodat ze niet uitsluitend binnen de grenzen van één bepaalde sector vallen, maar worden opgenomen in de budgetten van alle betrokken sectoren.
3. *Gecombineerde ECD-diensten*: omvatten meerdere diensten die niet noodzakelijk geïntegreerd zijn, maar eerder gecoördineerd om de resultaten beter op elkaar af te stemmen. In het geval van integratie van diensten zijn de middelen waarschijnlijk een combinatie van gereserveerde inkomsten en gebundelde middelen uit verschillende bronnen, onder andere via aangewezen begrotingslijnen binnen sectorale begrotingen.

In Suriname begint de planningscyclus voor de begroting van het volgende jaar al in het eerste trimester en eindigt met de goedkeuring van de begroting door het parlement in het laatste trimester van het voorafgaand jaar. Bij de planning van

investeringen moet rekening worden gehouden met deze begrotingscyclus. Planning voor progressieve extra investeringen op de middellange en lange termijn is realistisch en nodig. Een geleidelijke verhoging van bijvoorbeeld 10% van het vorige budget wordt aanbevolen.

Private sector investeringen

De private sector kan bijdragen aan ECD met diverse middelen, variërend van interne institutionele verbeteringen om de eigen werknemers te helpen koesterende zorg te bieden, via het inzetten van personeel en materiaal voor interne en/of externe interventies die ECD ten goede komen, tot investeringen door middel van financiering. Voor het beheer van de 'whole-of society'-aanpak moeten deze bijdragen geregistreerd en gecoördineerd worden

Financiering uit de private sector is ook een optie voor gezamenlijke programmering en implementatie. Administratief zal het volledig gescheiden moeten zijn van het overheidsbudget, maar het biedt de mogelijkheid om een ECD-fonds op te richten, waarbij de derde optie van gecombineerde, geïntegreerde diensten wordt overgenomen (en indien nodig aangepast): gefinancierd door een combinatie van geormerkte inkomsten en gebundelde fondsen uit verschillende bronnen, en gezamenlijk beheerd en gebruikt.

Kostenberekening is een belangrijk onderdeel van het planningsproces, omdat de beslissingen voor de uitvoering van het beleid gebaseerd moeten zijn op de kwantificering van de benodigde inputs. Kostprijsberekening helpt bij het opstellen van het budget door een basis te verschaffen voor de budgetinputs.¹⁷ De fundamentele vraag is "hoeveel zal het de overheid kosten om het ECD-beleid uit te voeren? Om dat te weten

¹⁶UNICEF Global resource guide on public finance for children in Early Childhood Development: Partners Edition, pagina 23 en pagina 65

¹⁷ UNICEF Global resource guide on public finance for children in Early Childhood Development: Partners Edition, pagina 84

te komen, moeten gewoonlijk drie stappen worden genomen:

1. ECD-programma's, inclusief de benodigde input, worden geïdentificeerd en beschreven.
2. De kosten voor elke input worden geschat.
3. De totale kosten worden opgeteld en de kosten per eenheid per kind worden berekend.

De normatieve kosten voor alle 5 componenten van het Nurturing Care Raamwerk zullen worden vastgelegd bij de implementatieplanning van de 5 strategische gebieden.

Er is financiering nodig om de kosten van de investeringen te dekken.¹⁸ Financiering kan gericht zijn op de aanbodzijde of op de vraagzijde. Financiering aan de aanbodzijde verwijst naar de beschikbaarheid van middelen voor de dienstverleners om de kwantiteit of de kwaliteit van hun aanbod te verhogen (bv. subsidies voor middelen, loonsubsidie voor personeel of opleiding van personeel). Financiering aan de vraagzijde verwijst naar het rechtstreeks ter beschikking stellen van middelen aan de begunstigden (in het geval van koesterende zorg zijn dit de ouders (bv. subsidies,

vouchers of verminderde tarieven voor kinderopvang, belastingvermindering, of algemene kinder- of gezinstoelagen om de opvoeding van hun kind te ondersteunen). Omdat we gebruik zullen maken van sectorspecifieke budgettering, moet de beslissing voor een van deze financieringsstrategieën binnen elke sector genomen worden.

Monitoring. Om de effectieve implementatie van het ECD-beleid te beoordelen, moet een systeem worden opgezet voor regelmatige, systematische en objectieve monitoring en evaluatie, dat de verantwoordingsplicht zal vergroten. Er moeten indicatoren worden geformuleerd om zowel de processen als de producten te kunnen meten.

Er zijn drie monitoringniveaus:¹⁹ Populatiemonitoring; Volgen van de ontwikkeling van individuele kinderen; en Monitoring van uitvoeringmonitoring. Elk van deze niveaus heeft verschillende instrumenten nodig, maar samen genereren ze informatie voor het monitoren van de implementatie van ECD op nationaal niveau.

---

¹⁸ International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA) Early Childhood Policies and Systems in Eight Countries: Findings from IEA's Early Childhood Education Study, pagina 58

¹⁹ WHO and UNICEF (2022) Nurturing Care Handbook, Strategic Action 4, Monitor Progress, pagina 4

UNICEF Guyana and Suriname / MNeede, 2019

Voor de ontwikkeling van dit ECD beleid ondersteunde het United Nations Children's Fund (UNICEF) het Ministerie van Onderwijs Wetenschap en Cultuur (MinOWC), dat een trekkersrol vervult in het coördineren van de multisectorale samenwerking voor een holistische ECD aanpak. UNICEF en het MinOWC zijn dankbaar voor de technische ondersteuning van Senior Consultant E. Van Kanten, die het ontwikkelingsproces en het schrijven van dit rapport heeft geleid. Voor de volledige referenties verwijzen wij u naar het gedetailleerde rapport van het Nationaal Multisectoraal Early Childhood Development (ECD) Beleid, aangezien dit document een samenvatting betreft.

Coverpagina Fotokredits: De gebruikte beelden op de coverpagina zijn geordend van linksboven naar rechtsonder:

1. UNICEF Guyana and Suriname / GVockel, 2024 - Alle rechten voorbehouden.
2. UNICEF-assets: UNI206765 - Beeldmateriaal eigendom van UNICEF.
- 3,5. Q. Alvares, 2023 (en in het rapport tenzij anders vermeld)
- 4,6,7. ProBrand Suriname